

INTERNATIONAL ANKARA CONFERENCE OF SCIENTIFIC RESEARCH

ANKARA ULUSLARARASI BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ

4-6 EKİM 2019
Ankara

ÖZET KİTABI

Abstract Book

Editörler

Doç. Dr. Fidan GASIMOVA
Dilrabo ABDAZIMOVA

ISBN-978-605-7811-17-2

**ÖĞRETMEN ADAYLARININ TOPLUMSAL FARKLILIKLARI ALGILAMALARI
ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA¹**

A STUDY ON PRE-SERVICE TEACHERS' PERCEPTION OF SOCIAL DIFFERENCES ²

Prof. Dr. Nurten BİRLİK

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Öğr. Gör. Dr. Gökçe SERT

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Özge ERDEM

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Arda ARIKAN

Akdeniz Üniversitesi

Özet

Toplumsal değerlerin ve normatif yapıların gelecek kuşaklara aktarılmasında, ailenin ve eğitimin rolü temeldir. Bu öğelerle ilk kez ailenin kodlayıcı ortamında tanışan çocuk, bu öğelerin daha geniş bir perspektifte ve kurumsal bir boyutta aktarım süreciyle, eğitim sisteminde tanışır. Okunan/tartışılan bir metne hangi açıdan bakılacağını belirleyen ve görünen ve örtük mesajları çözümleyip öğrencilerine aktaran öğretmen, aynı zamanda yukarıda sözü edilen kültürel değerleri ve normatif yapıları da aktarmaktadır. Bu süreçteki farklılıkların dışavurumlarındaki tavır ve değişik iletişim kanallarının devreye sokulması, toplumsal huzurun ve birlikteliğin sağlanmasında çok önemli bir faktör olduğu için, bu konuda farkındalık oluşturmak ve bu farkındalığı gelecek kuşaklara aktarmak ise bir eğitim sisteminin temel belirteçlerinden birisi gibi görünmektedir.

Öğretmenin kültürel değerleri ve normatif yapıları aktarım konusundaki belirleyici rolünü başlangıç noktası olarak alan bu çalışma, ODTÜ Eğitim Fakültesindeki öğretmen adaylarının bu konudaki tutum ve görüşlerine dair bir değerlendirme yapmayı hedeflemiştir. Bu amaçla öğretmen adaylarına 11 temel araştırma sorusu izleğinde 30 soruluk bir anket verilmiş ve ulaşılan bulgular düzenlenmiştir. Bu sorular, öğretmen adaylarının, toplumsal, dinsel, dilsel, toplumsal cinsiyet, siyasal görüş, yaşam biçimi, dezavantajlı olma ve zevkler gibi hususlarda farklılıklara olan tutumlarını mercek altına almıştır. Ayrıca bu noktalardaki farkındalıklarının nasıl oluştuğuna dair sorularla da, aile, okul ve (sosyal) medya seçeneklerinden hangisinin öğretmen adaylarının görüşlerinin şekillenmesinde daha etkin bir rol oynadığı sorusuna yanıt aranmıştır.

Öğretmen adaylarının çok önemli bir bölümü toplumsal farklılıkların ikili ilişkilerde önemli olmadığını belirtmiştir. Bu farklılıklar arasında, siyasi görüş farklılığı hakkındaki soruya verdikleri cevap ayrı bir önem arz etmektedir çünkü onların cevapları toplum genelinde bir dönüşüme de işaret etmektedir. Verilen cevaplarda dikkat çeken diğer bir noktaysa, medyanın kodlayıcı gücünün ve potansiyelinin en az aile ve okul kadar hatta bazı durumlarda daha da fazla önem kazandığıdır. Ancak dijital teknolojiler sonrası medyanın hem çok merkezli ve denetlenemez olması hem de öğrencilerin bazı bilgilere erken yaşlarda ve riskli ortamlarda maruz kalması çok kültürlü bir eğitimin içinde barındırdığı riskleri ve tehlikeleri ciddiye almayı gerektirmektedir. Sosyal medyanın eğitimde kullanımı ve öğrencilerin erişimi vs. gibi noktalarda eğitim sisteminde ciddi bir açığın olduğu göze çarpmaktadır. Öğretmen adaylarının verdikleri cevaplar genel olarak onların toplumsal değişimi anlama ve bu konuyla baş etme konusunda hoşgörülü ve çoğul bir perspektife sahip olduğunu göstermekle birlikte bu çalışma daha önce öngörülemeyen bir noktaya da dikkat çekmektedir. Bu sonuçlar hem eğitimin hem de medyanın, çoğulcu bir bakış açısı geliştirme,

¹ Bu çalışmadaki bulgular, Orta Doğu Teknik Üniversitesi tarafından desteklenen BAP-05-03-2017-003 kodlu BAP projesinden elde edilmiştir.

² This study was supported by the BAP project (BAP-05-03-2017-003) funded by Middle East Technical University.

demokratikleşme, toplumsallaşma ve toplumsal barışı sağlamadaki önemini göstermekte ve dolayısıyla toplumsal farklılıklarla ilgili proje ve çalışmalarda eğitim kurumlarının ve medyanın öneminin tanınarak yeni düzenlemelerde bulunulmasının önemine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çokkültürlülük, Çokkültürlü Eğitim, Sosyal Farklılıklar

Abstract

In transferring communal values and normative patterns to the future generations, family and education system have a pivotal role. First encountering these elements in the encoding context of the family, the child is exposed to similar transferring processes at school in a wider perspective and in an institutional dimension. Determining the vantage point from which to read/discuss a text, and analysing and transferring the surface or meta messages to the students, the teacher transfers at the same time the above-mentioned values and patterns. As the attitude in revealing differences and keeping different communicational channels open are very significant in maintaining communal peace and unity, it seems that creating awareness about this process and transferring this awareness to the future generations is one of the substantial markers of an education system.

Taking the above-mentioned role of the teacher as its starting point, this project aimed to evaluate views and attitudes of the pre-service teachers at the Faculty of Education, Middle East Technical University concerning this issue. For this end, 30 survey questions around 11 research questions were given to the pre-service teachers. These questions put under scrutiny the attitudes of the pre-service teachers to social, religious, linguistic and political differences, and to different gender positionings, living patterns, and tastes. Moreover, through the questions regarding how their awareness about the above mentioned differences come into being, the project tried to find an answer to the question of which of the following components, family, or school or social media shaped their views more than the other two.

A considerable number of pre-service teachers stated that social differences are not important in forming interpersonal relationships. Their responses to the questions about political differences are important because their answers point at a transformation in community at large. Another point attracting the attention is, encoding power and potential of media is as important as (at times more important than) that of family and school. However, in the context of digital technologies the fact that social media is impossible to monitor and that children can access almost everything at early ages and in risky situations makes it imperative to take seriously the risks and dangers embodied by a multicultural education. It is observed that there are risky areas in education system regarding the points like the use of social media in education and students' access, etc. The answers of the pre-service teachers indicate that they are generally tolerant and have a plural perspective in realising/perceiving the social changes and dealing with these changes while their answers also indicate an unseen problem. These findings point at the significance of education and social media in developing a plural perspective, democratisation, socialisation and achieving communal peace, therefore, they underline the significance of acknowledgement of new regulations in educational institutions and media in the relevant projects and studies.

Keywords: Multiculturalism, Multicultural Education, Social Differences